

WSPÓŁCZESNE
STOSUNKI
POLSKO-UKRAIŃSKIE

Dla Ani

Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

Andrzej Szeptycki

WSPÓŁCZESNE
STOSUNKI
POLSKO-UKRAIŃSKIE

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2023

Recenzje:

prof. dr hab. *Roman Kuźniar*

prof. dr hab. *Grzegorz Motyka*

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja:

Magdalena Mendys

Korekta:

Magdalena Mendys, Marek Szczepaniak

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano zdjęcia:

fot. Paweł Wodzyński/East News, Warszawa, 05.04.2023. Prezydent Ukrainy

Wołodimir Zełenski wraz z małżonką z wizytą w Polsce. Spotkanie

z prezydentem RP Andrzejem Dudą w Pałacu Prezydenckim

fot. Andrzej Iwanczuk/REPORTER, 28.02.2022. Przejście graniczne z Ukrainą

w Medyce. Uchodźcy z ogarniętej wojną Ukrainy

Copyright © 2023 by Andrzej Szeptycki

Copyright © 2023 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa

Praca powstała w wyniku realizacji projektu badawczego

nr 2020/39/B/HS5/00782 finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki

ISBN 978-83-67450-35-5

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
I. Rys historyczny	17
1. Piastowie i Rurykowicze	17
2. Rzeczpospolita Obojga Narodów i Kozaczyzna	20
3. Pod rządami Romanowów i Habsburgów	23
4. I wojna światowa i jej konsekwencje	28
5. II Rzeczpospolita i mniejszość ukraińska	32
6. Tragiczne lata 40.	38
7. Polska Rzeczpospolita Ludowa i Ukraińska SRR	44
II. Uwarunkowania	51
1. Demokratyczna Polska	52
2. Niepodległa Ukraina	59
3. Założenia polityki Polski wobec Ukrainy	73
4. Założenia polityki Ukrainy wobec Polski	83
III. Stosunki polityczne	90
1. Wałęsa i Krawczuk: uznanie ukraińskiej państwowości i trudne początki	90
2. Kwaśniewski i Kuczma: strategiczne partnerstwo i pomarańczowa rewolucja	94
3. Kaczyński i Juszczenko: oczekiwania i rozczarowania	97
4. Komorowski i Janukowycz: Euro 2012 i Euromajdan	99
5. Duda i Poroszenko: wojna z Rosją i konflikt pamięci	102
6. Duda i Zełenski: reset i pełnoskalowa wojna z Rosją	105
IV. Stosunki gospodarcze	114
1. Wymiana handlowa	114
2. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	120
3. Energetyka	126
V. Stosunki społeczne	136
1. Wzajemne wizerunki	136
2. Mniejszości narodowe	141
Mniejszość ukraińska w Polsce	142
Mniejszość polska w Ukrainie	146
3. Ukraińska imigracja do Polski	150
4. Ukraińscy uchodźcy w Polsce	157

5. Podmioty pozarządowe	168
6. Euro 2012	180
VI. Stosunki w sferze bezpieczeństwa i obrony	185
1. Kwestia członkostwa w NATO	185
2. Wspólne jednostki wojskowe	190
3. Współpraca w sferze przemysłu obronnego	195
4. Zagrożenie ze strony Rosji	199
5. Pełnoskalowa agresja Rosji przeciwko Ukrainie	205
VII. Pamięć historyczna	213
1. Miejsca pamięci i ich ochrona	213
2. Konflikt pamięci i proces pojednania	220
VIII. Granica polsko-ukraińska	236
1. Polityka wizowa	237
2. Infrastruktura graniczna	243
3. Handel przygraniczny	247
4. Euroregiony	249
IX. Polska, Ukraina i Unia Europejska	252
1. Działania Polski na rzecz interesów Ukrainy w Unii Europejskiej	252
2. Działania Polski na rzecz wsparcia procesu reform w Ukrainie	262
Zakończenie	269
Bibliografia	275
1. Dokumenty	275
2. Książki	285
3. Raporty i dane statystyczne	303
4. Artykuły	313
5. Internet	318
Aneksy	322
1. Telegram Lecha Wałęsy do Leonida Krawczuka, 3 grudnia 1991 r.	322
2. Porozumienie w drodze wymiany not ministrów spraw zagranicznych o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, 27 grudnia 1991– 4 stycznia 1992 r.	323

3. Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy, 18 maja 1992 r.	325
4. Deklaracja ministrów spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy o zasadach kształtowania polsko-ukraińskiego partnerstwa, 21 marca 1994 r.	332
5. Wspólna deklaracja Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, 25 czerwca 1996 r.	334
6. Wspólne oświadczenie prezydentów Polski i Ukrainy o porozumieniu i pojednaniu obu narodów, 21 maja 1997 r. ..	337
7. Wspólna Deklaracja Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy w sprawie rozwoju współpracy w energetyce, 28 lutego 2006 r.	339
8. Deklaracja Pamięci i Solidarności Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Rady Najwyższej Ukrainy, 20 października 2016 r.	340
9. Wspólna deklaracja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy i Prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo, 12 października 2020 r.	342
10. Wspólna deklaracja w sprawie europejskiej perspektywy dla Ukrainy, 7 maja 2021 r.	344
11. Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, 12 marca 2023 r., z późniejszymi zmianami (fragmenty).	346
12. Przemówienie prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo podczas wspólnego udziału z prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Andrzejem Dudą w sesji plenarnej Rady Najwyższej Ukrainy, 22 maja 2022 r.	351
13. Przemówienie Prezydenta RP Andrzeja Dudy przed Radą Najwyższą Ukrainy w Kijowie, 22 maja 2022 r. ...	355
14. Wspólna deklaracja Prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, Prezydenta Republiki Litewskiej Gitanasa Nausėdy przyjęta podczas II Szczytu Trójkąta Lubelskiego, 11 stycznia 2023 r.	362
Spis rycin i tabel	365
Indeks nazwisk	367